

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Jana Filipa a soudců Jaroslava Fenyka (soudce zpravodaj) a Josefa Fialy ve věci ústavní stížnosti stěžovatelky obchodní společnosti **Vyšší odborné školy zdravotnické, managementu a veřejnosprávních studií, s. r. o.**, sídlem Ledecká 1365/35, Plzeň, zastoupené Mgr. Bc. Klárou Luhanovou, advokátkou, sídlem Šafaříkovy sady 2455/5, Plzeň, proti rozsudku **Nejvyššího správního soudu** ze dne 14. ledna 2021 č. j. 9 Afs 314/2019-38 a usnesení **Městského soudu v Praze** ze dne 25. října 2019 č. j. 5 A 188/2016-75, za účasti **Nejvyššího správního soudu** a **Městského soudu v Praze**, jako účastníků řízení, a **Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy**, sídlem Karmelitská 529/5, Praha 1, jako vedlejšího účastníka řízení, takto:

- I. Rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 14. ledna 2021 č. j. 9 Afs 314/2019-38 bylo porušeno základní právo stěžovatelky na zákonného soudce zaručené podle čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.**
- II. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. ledna 2021 č. j. 9 Afs 314/2019-38 se ruší.**
- III. Ve zbývajících částech se ústavní stížnost odmítá.**

Odůvodnění:

I.

Předmět řízení

1. Stěžovatelka se ústavní stížností domáhá zrušení v záhlaví označených rozhodnutí s tvrzením, že jimi došlo k porušení jejích ústavně zaručených základních práv podle čl. 11 a čl. 36 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

2. Z ústavní stížnosti a napadených rozhodnutí se podává, že stěžovatelce byla poskytnuta na základě rozhodnutí vedlejšího účastníka dotace ve výši 4 054 699,48 Kč na projekt v operačním programu „Vzdělávání pro konkurenceschopnost“. Vedlejší účastník následně dospěl k závěru, že stěžovatelka v projektu porušila pravidla pro zadání veřejné zakázky a nevyplatil jí proto část dotace ve výši 941 580,53 Kč (dále jen „nevyplacená část dotace“).

3. Stěžovatelka se žalobou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) domáhala ochrany před nezákonným zásahem vedlejšího účastníka, spočívajícím

v zadržování nevyplacené části dotace. Městský soud napadeným usnesením zásahovou žalobu stěžovatelky odmítl jako nepřípustnou podle § 85 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) ve spojení s § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s., neboť se stěžovatelka mohla ve věci bránit žalobou podle § 65 a násl. s. ř. s., a to proti oznámení vedlejšího účastníka ze dne 17. 6. 2014, označeného jako „Oznámení příjemci podpory rozhodnutí Řídicího orgánu OP VK ve věci nezpůsobilosti výdaje projektu“ (dále jen „oznámení ze dne 17. 6. 2014“).

4. Kasační stížnost stěžovatelky Nejvyšší správní soud napadeným rozsudkem zamítl, neboť dospěl k závěru, že městský soud správně uzavřel, že oznámení ze dne 17. 6. 2014 je rozhodnutí o definitivním krácení dotace podle § 14e zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění účinném do 19. 2. 2015 (dále jen „zákon o rozpočtových pravidlech“), a proti takovému rozhodnutí se lze bránit žalobou podle § 65 a násl. s. ř. s.

5. Stěžovatelka ve své ústavní stížnosti nesouhlasí se závěrem Nejvyššího správního soudu a městského soudu, že oznámení ze dne 17. 6. 2014 je rozhodnutím podle § 65 odst. 1 s. ř. s. Podle ní oznámení ze dne 17. 6. 2014 nespĺňuje náležitosti rozhodnutí po formální i obsahové stránce. V této souvislosti upozorňuje, že z opatrnosti podala ve stejné věci také žalobu proti nečinnosti vedlejšího účastníka a v rámci daného řízení vydal Nejvyšší správní soud rozsudek ze dne 11. 11. 2020, č. j. 2 Afs 167/2018-38 (dále jen „rozsudek sp. zn. 2 Afs 167/2018“), v jehož odůvodnění Nejvyšší správní soud dospěl naopak k závěru, že oznámení ze dne 17. 6. 2014 nelze považovat za rozhodnutí.

6. Stěžovatelka má dále za to, že její právo na spravedlivý proces bylo zkráceno rovněž nedostatečným poučením k případné včasnosti žaloby a také závěrem, že nebylo v dané věci podstatné dodržení zákonného postupu doručení, nýbrž pouze to, zda měla stěžovatelka rozhodnutí k dispozici.

II.

Vyjádření účastníků a vedlejšího účastníka řízení

7. Ústavní soud vyzval Nejvyšší správní soud a městský soud jako účastníky řízení a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy jako vedlejšího účastníka řízení k vyjádření se k ústavní stížnosti.

8. Nejvyšší správní soud ve svém vyjádření uvedl, že k zásahu do vlastnického práva nemohlo v posuzované věci dojít, protože vedlejší účastník rozhodl o nevyplacení, nikoliv odnětí, části dotace z důvodu porušení pravidel pro zadání veřejné zakázky samotnou stěžovatelkou. Pokud jde o vytýkané porušení práva na spravedlivý proces, Nejvyšší správní soud uvedl, že k takové situaci v předmětné věci nedošlo, protože Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatelky projednal a o věci rozhodl, přičemž v odůvodnění rozhodnutí uvedl, které skutečnosti považuje za zjištěné, jakými úvahami se při rozhodování řídil a které předpisy aplikoval.

9. Dále Nejvyšší správní soud konstatoval, že vytýká-li mu stěžovatelka, že napadený rozsudek je protichůdný s rozsudkem sp. zn. 2 Afs 167/2018, je nutno uvést, že

stěžovatelka ztotožňuje obě Nejvyšším správním soudem rozsouzené věci a vůbec nebere zřetel na skutečnost, že každá z jí podaných kasačních stížností měla zcela rozdílný obsah. Zatímco 9. senát posuzoval zákonnost odmítnutí žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, 2. senát se zabýval otázkou včasnosti žaloby na ochranu před nečinností správního orgánu, takže oba senáty rozhodovaly v jiných typech žalobních řízení. S ohledem na dispoziční zásadu, která se uplatňuje i v řízení o kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud v odůvodnění rozsudku v ústavní stížnosti napadené věci při jejím rozhodování vycházel z námitek v ní uvedených. Dále 9. senát v odůvodnění napadeného rozsudku rovněž uvedl, že si je vědom odlišného náhledu 2. senátu na povahu oznámení ze dne 17. 6. 2014 (odst. 28), avšak vysvětlil, že vycházel ze závěrů závazného usnesení rozšířeného senátu ze dne 18. 4. 2017, č. j. 6 Afs 270/2015-48, a na něj navazující judikatury (odst. 22, 25, 27 a 29), takže stěžovatelka stěžít může 9. senátu vytýkat nezákonnost či neústavnost jeho postupu.

10. Městský soud ve svém vyjádření stručně odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí.

11. Vedlejší účastník se ve svém vyjádření se závěry obsaženými v napadených rozhodnutích ztotožnil. Dále uvádí, že ústavní stížnost neobsahuje zdůvodnění, jak konkrétně mělo být do vlastnického práva a práva na spravedlivý proces v případě stěžovatelky zasaženo. Pokud jde o námitku stěžovatelky – že správní soudy tutéž rozhodnou skutečnost, zda je oznámení ze dne 17. 6. 2014 rozhodnutím či nikoliv, posoudily v rámci dvou soudních řízení odlišně – vedlejší účastník k tomu informuje, že od podání ústavní stížnosti městský soud v druhém paralelním řízení (po vrácení věci na základě rozsudku Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 Afs 167/2018) rozhodl tak, že oznámení ze dne 17. 6. 2014 není rozhodnutím podle § 14e zákona o rozpočtových pravidlech. Vedlejší účastník s posledně uvedeným rozhodnutím městského soudu nesouhlasí, a podal proto kasační stížnost, ve které poukazuje na nyní napadený rozsudek Nejvyššího správního soudu, podle kterého oznámení ze dne 17. 6. 2014 naopak je správním rozhodnutím. Vedlejší účastník se proto domnívá, že pokud by rozpor v názorech jednotlivých senátů Nejvyššího správního soudu přetrvával, tak by věc měla být případně postoupena rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu, přičemž Ústavní soud není příslušný tento názorový nesoulad napravit či odstranit na základě podané ústavní stížnosti.

12. S ohledem na obsah Ústavnímu soudu zasláných vyjádření nebylo třeba je rozesílat na vědomí a k případné replice stěžovatelce, neboť v nich nebyly vůči k nyní posuzované věci uvedeny žádné nové skutečnosti, na které by bylo nutné reagovat.

III.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

13. Ústavní soud se nejprve zabýval splněním procesních předpokladů řízení a shledal, že ústavní stížnost je přípustná (stěžovatelka neměla k dispozici jiné zákonné procesní prostředky k ochraně práva dle § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu), byla podána včas a osobou k tomu oprávněnou a splňuje i všechny zákonem stanovené náležitosti, včetně povinného zastoupení advokátem (§ 29 až § 31 zákona o Ústavním soudu).

IV.

Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

14. Ústavní soud se seznámil s argumentací stěžovatelky, napadenými rozhodnutími, vyjádřeními účastníků řízení a vedlejšího účastníka řízení a dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

15. Úvodem Ústavní soud připomíná, že je při přezkumu vázán pouze petitem ústavní stížnosti, nikoliv jejím právním zdůvodněním [přiměřeně srov. např. nález sp. zn. II. ÚS 2778/19 ze dne 5. 11. 2019, bod 13; nález sp. zn. II. ÚS 3764/12 ze dne 13. 5. 2014 (N 91/73 SbNU 517), bod 22; nález sp. zn. III. ÚS 1076/07 ze dne 21. 1. 2008 (N 14/48 SbNU 145), bod 25; nález sp. zn. IV. ÚS 787/06 ze dne 29. 1. 2007 (N 16/44 SbNU 201), bod 33]. Stěžovatelka v ústavní stížnosti poukazuje na to, že Nejvyšší správní soud dospěl ohledně povahy oznámení ze dne 17. 6. 2014 k jinému závěru, než v předchozím rozsudku sp. zn. 2 Afs 167/2018, vydaným ve skutkově totožném případě. K tomu Ústavní soud připomíná, že podle § 17 odst. 1 s. ř. s. dospěl-li senát Nejvyššího správního soudu při svém rozhodování k právnímu názoru, který je odlišný od právního názoru již vyjádřeného v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, je povinen postoupit věc k rozhodnutí rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu. Pakliže tak neučiní a ve věci sám rozhodne, zatíží řízení vadou nesprávně obsazeného soudu, jež v rovině ústavněprávní představuje porušení ústavního práva na zákonného soudce zaručeného stěžovatelce v čl. 38 odst. 1 Listiny (jak je blíže vysvětleno následovně).

16. Ačkoliv stěžovatelka ve své ústavní stížnosti porušení práva na zákonného soudce nenamítá, Ústavní soud – s ohledem na výše uvedené – postup Nejvyššího správního soudu z tohoto hlediska hodnotil, a to přednostně před stížnostními námitkami stěžovatelky, neboť pokud by napadený rozsudek Nejvyššího správního soudu vydal nezákonný soudce (nepříslušný senát), nemělo by z hlediska ekonomie řízení a subsidiarity ústavní stížnosti (viz bod 29 níže) význam, aby Ústavní soud dále hodnotil, zda tento nezákonný soudce (a před ním městský soud) při svém rozhodování pochybil i z hlediska dalších ústavně zaručených práv stěžovatelky [srov. nález sp. zn. IV. ÚS 738/09 ze dne 11. 9. 2009 (N 201/54 SbNU 497), odst. 25-28].

IVa.

Právo na zákonného soudce – obecná východiska

17. Principy hodnocení postupu obecného soudu z hlediska práva na zákonného soudce Ústavní soud shrnul v nálezu ze dne 14. 3. 2016, sp. zn. I. ÚS 2866/15 (N 41/80 SbNU 501), následovně.

18. Právo na zákonného soudce je významnou systémovou pojistkou, zaručující nezávislost soudů. Toto právo je ústavně zaručeno v čl. 38 odst. 1 Listiny, podle něhož „nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci. Příslušnost soudu i soudce stanoví zákon“. Podstatou této záruky je, že podávání návrhů soudům a přidělování případů soudcům se odehrává podle předem stanovených pravidel, čímž má být minimalizována možnost jejich ovlivňování, korupce, svévole a jiné nežádoucí vlivy. Toto právo však není vyčerpáno toliko zákonným určením věcné, funkční a místní příslušnosti soudu ani

pouhým zákonným vymezením hledisek rozdělení soudní agendy mezi senáty a samosoudce, jakož i stanovením počtu soudců (přisedících) v senátech, jak požaduje čl. 94 Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“). Není vyčerpáno ani požadavkem dalším, a to vyloučením soudců z projednávání a rozhodování věci z důvodu jejich podjatosti. Toto právo totiž představuje zcela neopominutelnou podmínku řádného výkonu té části státní moci, která soudům byla ústavně svěřena. Zásada zákonného soudce tak na jedné straně dotváří a upevňuje soudcovskou nezávislost, na straně druhé představuje pro každého účastníka řízení záruku, že k rozhodnutí jeho věci jsou povolávány soudy a soudci podle předem daných zásad (procesních pravidel) tak, aby byla zachována zásada pevného přidělování soudní agendy a aby byl vyloučen – pro různé důvody a rozličné účely – výběr soudů a soudců ad hoc [srov. nálezy sp. zn. II. ÚS 2766/14 ze dne 1. 12. 2015 (N 202/79 SbNU 281), sp. zn. III. ÚS 232/95 ze dne 22. 2. 1996 (N 15/5 SbNU 101) anebo sp. zn. III. ÚS 293/98 ze dne 21. 1. 1999 (N 11/13 SbNU 71)].

19. Mezi dílčí složky práva na zákonného soudce patří i povinnost senátu vrcholného soudu předložit věc jinému, zákonem předvídanému rozhodovacímu tělesu v případě, že dospěje k odlišnému právnímu názoru, než který byl soudem dosud zastáván. Změna rozhodovací soudní praxe, zvláště jde-li o praxi nejvyšší soudní instance povoláné i k sjednocování judikatury nižších soudů, je totiž jevem nežádoucím, neboť takovouto změnou je narušen jeden z principů demokratického právního státu, a to princip předvídatelnosti soudního rozhodování. To je prioritním důvodem, proč platná právní úprava předepisuje pro soudy nejvyšších instancí i pro Ústavní soud zvláštní a závazná pravidla přijímání rozhodnutí v situacích, kdy jimi má být jejich dosavadní judikatura překonána. Soudy jsou povinny přistupovat ke změně judikatury nejen opatrně a zdrženlivě (tj. výlučně v nezbytných případech opodstatňujících překročení principu předvídatelnosti), ale též s důkladným odůvodněním takového postupu; jeho součástí by nezbytně mělo být přesvědčivé vysvětlení toho, proč, vzdor očekávání respektu k dosavadní rozhodovací praxi, bylo rozhodnuto jinak. Vyložené zásady je nutno zvlášť důsledně dodržovat tehdy, je-li důsledkem změny judikatury byť jen dočasné odepření soudního přezkumu takového rozhodnutí, které v minulosti soudně přezkoumáváno bylo [srov. např. nález sp. zn. IV. ÚS 613/06 ze dne 18. 4. 2007 (N 68/45 SbNU 107) či nález sp. zn. IV. ÚS 1882/07 ze dne 19. 6. 2008 (N 112/49 SbNU 613)].

20. S povinností předložit věc rozšířenému (velkému) senátu či plénu souvisí otázka, zda jde o povinnost bezvýjimečnou, nebo zda existují možné výjimky. Kromě výjimek výslovně zákonem stanovených (srov. § 17 odst. 2 s. ř. s. a § 20 odst. 3 zákona o soudech a soudcích), lze uvažovat i o ústavně souladných výjimkách dotvořených judikaturně. Mezi tyto výjimky patří např. absence povinnosti předložit věc rozšířenému či velkému senátu v případě, že se rozhodující senát odchyluje od dosavadní judikatury soudu na základě závazného právního názoru vyjádřeného v nálezu Ústavního soudu [ve vztahu k Nejvyššímu správnímu soudu srov. usnesení rozšířeného senátu NSS č. j. 2 As 35/2008-56 ze dne 28. 7. 2009, publ. pod č. 1948/2009 Sb. NSS, odst. 5, ve vztahu k Nejvyššímu soudu srov. nález sp. zn. IV. ÚS 402/15 ze dne 8. 6. 2015 (N 105/77 SbNU 539), bod 34].

21. Kvalitativně odlišná situace nastává tehdy, kdy byl právní názor sjednocujícího tělesa již vyjádřen, ale následně nebyl respektován některým z rozhodujících senátů. Při přísném trvání na požadavku věc předložit ke sjednocení by takový rozpor bez dalšího vedl k povinnosti kteréhokoliv dalšího rozhodujícího senátu předložit věc opět ke

sjednocení [nemohl by totiž ve věci sám rozhodnout, aniž by se odchýlil od již dříve vyjádřeného právního názoru buď sjednocujícího tělesa, anebo (malého) soudního senátu]. Je zřejmé, že takový postup by byl ryze formální tam, kde nerespektování názoru rozšířeného či velkého senátu bylo způsobeno např. opomenutím či zjevným nepochopením ze strany rozhodujícího malého senátu. Řízení před sjednocujícím tělesem totiž nepřináší pouze výnosy (předvídatelnost a bezrozpornost rozhodování), ale též nezanedbatelné náklady (prodloužení délky řízení, zvýšené využití omezených personálních zdrojů). Z toho důvodu Ústavní soud považuje za ústavně přijatelné, pokud se v naznačených případech rozhodující senát přímo přikloní k rozhodnutí sjednocujícího tělesa a nepředloží věc opětovně k formálnímu sjednocení, přestože tuto výjimku procesní řády výslovně nepředvídají. Prosté opomenutí či zjevné nepochopení by v této souvislosti nemělo být bez dalšího považováno za nový judikaturní rozpor.

22. Při hodnocení právě uvedeného však stále platí, že prvotní povinností rozhodujícího senátu je věc ke sjednocení předložit. Výjimky z této povinnosti je třeba vykládat zdrženlivě a v případě pochybností ve prospěch ochrany ústavně zaručeného práva na zákonného soudce. Nadměrné užívání této výjimky by totiž mohlo vést k (byť i neúmyslnému) vyhýbání se povinnosti předložit věc sjednocujícímu tělesu. Přitom není přijatelné, aby se jednotlivé soudní senáty vyhýbaly své povinnosti věc předložit ke sjednocení jen z vlastních subjektivních důvodů, razily vlastní osamocené judikaturní cesty (či spíše štolý) a tím narušovaly předvídatelnost rozhodování pro účastníky řízení, bránily sjednocování judikatury jako jednoho ze zásadních úkolů vrcholných soudních orgánů [čl. 92 Ústavy České republiky, § 12 s. ř. s. a § 14 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění zákona č. 151/2002 Sb.] a v konečném důsledku oslabovaly důvěru jednotlivce v právo a jeho soudní ochranu (srov. zejména čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 1, čl. 4 a 90 Ústavy České republiky). Důvodem pro nepředložení věci ke sjednocení se tedy zásadně nesmí stát nesouhlas rozhodujícího senátu s jiným senátem v tom, jak má být rozhodnutí sjednocujícího tělesa vykládáno, tedy nesouhlas s právním názorem přijatým při znalosti tohoto rozhodnutí. Nelze totiž pominout, že pevné přesvědčení jednoho soudního senátu o správnosti vlastního názoru a o zjevném vybočení ze strany jiného senátu se ne vždy potvrdí (srov. např. rozsudek NSS č. j. 7 As 5/2013-38 ze dne 11. 4. 2013 a pozdější usnesení rozšířeného senátu NSS č. j. 8 As 85/2012-88 ze dne 14. 7. 2014, či rozsudek NSS č. j. 1 As 77/2010-95 ze dne 29. 9. 2010 a pozdější rozsudek rozšířeného senátu NSS č. j. 8 As 8/2011-68 ze dne 30. 7. 2013).

IVb.

Právo na zákonného soudce v posuzované věci

23. Nejvyšší správní soud v souvislosti se svým závěrem, že oznámení ze dne 17. 6. 2014 je rozhodnutím podle § 65 odst. 1 s. ř. s. v odůvodnění napadeného rozsudku dodává, že si je vědom „odlišného náhledu na povahu oznámení ze dne 17. 6. 2014, prezentovaného v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2020, č. j. 2 Afš 167/2018-38, v souvislosti s hodnocením, který z úkonů je posledním procesním úkonem ve věci ve smyslu § 80 odst. 1 s. ř. s. (určení tohoto úkonu je stěžejní pro posouzení včasnosti žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu podle § 79 a násl. s. ř. s.). Druhý senát v odkazované věci zdůraznil, že (i.) dle žalovaného není oznámení ze dne 17. 6. 2014

novým rozhodnutím ani oznámením ve smyslu § 14e odst. 2 rozpočtových pravidel, ale potvrzením již vydaného stanoviska řídicím orgánem k vypořádání námitky ve II. instanci a (ii.) žádný zákon nepředpokládá postup spočívající v potvrzení již vydaného stanoviska, které navíc obsahově odpovídá řadě dalších vyjádření v následujících dvou letech. Pro posouzení povahy oznámení ze dne 17. 6. 2014 však nemůže být rozhodující, jak ho žalovaný označuje a jaký měl na jeho povahu názor. Stěžejní je, co bylo objektivně jeho obsahem a jaký byl jeho dopad do sféry stěžovatelky. S ohledem na závěry rozšířeného senátu v usnesení č. j. 6 Afs 270/2015-48 je zejména významné, že na základě oznámení ze dne 17. 6. 2014 došlo ve věci ke kvalitativnímu posunu v tom směru, že krácení dotace stěžovatelce se stalo definitivním, jak bylo vysvětleno výše (k takovému posunu naopak nemohlo dojít žádnými pozdějšími obsahově shodnými vyjádřeními). To, že žalovaný v oznámení „potvrzoval své původní stanovisko“, odpovídá jeho internímu postupu zmíněnému v předchozím odstavci a skutečnosti, že setrval na důvodech, pro které konstatoval porušení pravidel pro zadání veřejné zakázky, přestože správce daně měl na tuto otázku názor jiný.“

24. Z uvedené části odůvodnění napadeného rozsudku Nejvyššího správního soudu je zřejmé, že při úvahách o povaze oznámení ze dne 17. 6. 2014 jako rozhodnutí podle § 65 odst. 1 s. ř. s. vycházel Nejvyšší správní soud ze závěrů obsažených v usnesení rozšířeného senátu ze dne 18. 4. 2017, č. j. 6 Afs 270/2015-48 (dále jen „usnesení sp. zn. 6 Afs 270/2015“). Odmítl přitom následovat názor vyjádřený v rozsudku Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 Afs 167/2018. Vzhledem k uvedenému proto Ústavní soud nyní hodnotil, zda byly splněny podmínky pro výjimečné nepředložení věci rozšířenému senátu (body 19. až 21.).

25. Ústavní soud předně konstatuje, že ačkoliv si byl Nejvyšší správní soud v posuzované věci existence rozsudku sp. zn. 2 Afs 167/2018 vědom, nevěnoval se důvodům, proč se rozhodl věc nepostoupit rozšířenému senátu podle § 17 odst. 1 s. ř. s. Pokud Nejvyšší správní soud v této souvislosti v napadeném rozsudku konstatoval, že pro jeho závěr o povaze oznámení ze dne 17. 6. 2014 je významné, že na jeho základě se stalo krácení dotace definitivní, a to s ohledem na závěry rozšířeného senátu v usnesení sp. zn. 6 Afs 270/2015, jde ve své podstatě o nesouhlas rozhodujícího 9. senátu s 2. senátem v tom, jak má být usnesení rozšířeného senátu vykládáno, což nemůže bez dalšího jako důvod pro nepředložení věci rozšířenému senátu obstát (bod 21.). Jde totiž o situaci, kdy 9. senát nesouhlasí s právním názorem 2. senátu, přijatým při jeho znalosti usnesení rozšířeného senátu sp. zn. 6 Afs 270/2015 (k tomu viz bod 58. rozsudku sp. zn. 2 Afs 167/2018). Nejde proto o případ, kdy by 2. senát nerespektoval názor rozšířeného senátu z důvodu jeho prostého opomenutí či zjevného nepochopení.

26. S ohledem na výše uvedené Ústavní soud neshledal, že by v posuzované věci byla dána výjimka, pro kterou by ve věci rozhodující 9. senát Nejvyššího správního soudu – mající jiný právní názor než 2. senát – nebyl povinen aplikovat ustanovení § 17 odst. 1 s. ř. s., tedy řízení přerušit a věc předložit senátu rozšířenému. K tomu Ústavní soud dodává, že důvodem pro takovou výjimku nemůže být ani skutečnost, na kterou poukazuje Nejvyšší správní soud ve svém vyjádření k ústavní stížnosti, že oba senáty rozhodovaly v jiných typech řízení. Rozhodující je, že v obou řízeních byla (s rozdílným výsledkem) posuzována povaha stejného oznámení ze dne 17. 6. 2014. Proto nepředložil-li 9. senát věc rozšířenému senátu a ve věci sám rozhodl, uplatnil státní moc

v rozporu s čl. 38 odst. 1 Listiny ve spojení s čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny, čímž zatížil řízení vadou nesprávně obsazeného soudu, jež v rovině ústavněprávní představuje porušení ústavního práva na zákonného soudce.

27. Ústavní soud již nehodnotil posuzované řízení z hlediska dalších ústavně zaručených práv stěžovatelky, neboť tím by předjímal rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu při výkladu podústavního práva ve věci, která je předmětem ústavní stížnosti. Protože o této věci ještě příslušným obecným soudem rozhodnuto nebylo, nemůže se námitkami stěžovatelky z uvedeného důvodu zabývat (viz též níže bod 29).

V. Závěr

28. Na základě výše uvedeného Ústavní soud ústavní stížnosti stěžovatelky proti napadenému rozsudku Nejvyššího správního soudu vyhověl a zrušil jej [§ 82 odst. 2 písm. a) a odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu]. Nejvyšší správní soud je v dalším řízení vázán právním názorem Ústavního soudu ohledně aplikace § 17 odst. 1 s. ř. s.

29. Protože Ústavní soud respektuje princip minimalizace zásahů do činnosti obecných soudů, nezabýval se dalšími námitkami stěžovatelky, které uplatnila vůči usnesení městského soudu, neboť by to bylo předčasné. Proto tuto část ústavní stížnosti odmítl jako nepřípustnou [§ 43 odst. 1 písm. e) zákona o Ústavním soudu]. Teprve poté, co Nejvyšší správní soud napraví shora popsany procesní deficit, totiž bude moci stěžovatelka podle výsledku řízení zvážit podání další ústavní stížnosti, která by se již týkala samotného merita věci.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 18. května 2021

Jan Filip
předseda senátu